

**KREPITEV
ZDRAVJA**
za vse

KATALOG INFORMACIJ GORNJA RADGONA

KATALOG INFORMACIJ GORNJA RADGONA

Za izvajalce operacije »Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih«

Avtorji:

Slavica Mencingar

Martin Ranfl

Uredili:

Slavica Mencingar

Anja Kociper

Oblikovanje predloge: **IDEARNA d.o.o.**

Jezikovni pregled:

Izdajatelj: **Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva cesta 2, Ljubljana**

Spletni naslov: **www.nijz.si**

Kraj in leto izdaje: **Ljubljana, 2018**

Brezplačen izvod.

Za vsebino posameznega poglavja so odgovorni njegovi avtorji.

Dokument je nastal v okviru projekta "Model skupnostnega pristopa za krepitev zdravja in zmanjševanja neenakosti v zdravju v lokalnih skupnostih". **Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje kohezijske politike v programskem obdobju 2014-2020**, in sicer v okviru 9. prednostne osi "Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine". Projekt je sofinanciran s strani Evropskega socialnega sklada (80 %) in nacionalnega sofinanciranja (20 %).

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

SEZNAM KRATIC

ZD Gornja Radgona	Zdravstveni dom Gornja Radgona
CKZ ZD Gornja Radgona	Center za krepitev zdravja Gornja Radgona
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
MZ	Ministrstvo za zdravje
CSD	Center za socialno delo
ZRSZ	Zavod RS za zaposlovanje
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
OE	Območna enota
OŠ	Osnovna šola
SŠ	Srednja šola
PKZ	Programi krepitev zdravja
PPS	Priprava na porod in starševstvo
PUMO	Projektno učenje mladih
DMS	Diplomirana medicinska sestra
DMS v PV	Diplomirana medicinska sestra v patronažnem varstvu
NVO	Nevladna organizacija
Preventivni program	Program integrirane preventive KNB in zmanjševanja neenakosti v zdravju pri odraslih
RADM	Referenčna ambulanta družinske medicine
SVIT	Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki.
DORA	Državni presejalni program za raka dojk, ki je namenjen zgodnjemu odkrivanju te bolezni
ZORA	Državni program zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb materničnega vratu

KAZALO

KATALOG INFORMACIJ GORNJA RADGONA.....	1
SEZNAM KRATIC.....	3
KAZALO	4
KREPITEV ZDRAVJA ZA VSE	6
KAJ NOVEGA PRINAŠA?	6
KOMU JE NAMENJEN?	6
KJE POTEKA?	7
TRAJANJE PROJEKTA.....	7
KDO GA FINANCIRA?	7
KONTAKTI PARTNERJEV V OKOLJU	8
CENTER ZA KREPITEV ZDRAVJA	9
Program priprava na porod in starševstvo	9
Program vzgoja za zdravje za otroke in mladostnike v vrtcih in šolah	10
Program za krepitev zdravja za odrasle.....	10
PATRONAŽNO VARSTVO	12
KAKOVOSTNA ZDRAVSTVENA OSKRBA ZA VSE	15
LOKALNA SKUPNOST, ZA ZDRAVJE VSEH	17
DRŽAVNI PRESEJALNI PROGRAMI ZA ZGODNJE ODKRIVANJE RAKA (SVIT, DORA, ZORA)	18
Program Svit	18
Program Dora	18
Program Zora.....	19
CENTER ZA SOCIALNO DELO	20
PRAVICE IZ JAVNIH SREDSTEV	20
ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLOVANJE (ZRSZ)	23
ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE	25
OBČINA GORNJA RADGONA	26
Upravna enota Gornja Radgona	26
OBČINA APAČE	27
OBČINA SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI.....	28
OBČINA RADENCI.....	28
PROGRAMI NEVLADNIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV	28
RDEČI KRIŽ SLOVENIJE – OBMOČNO ZDRUŽENJE.....	29
ŽUPNIJSKA KARITAS	29
SEZNAM KONTAKTOV	30
ZDRAVSTVENA OSKRBA.....	31
SOCIALNO EKONOMSKA POMOČ	32

DUŠEVNO ZDRAVJE, ODVISNOST	34
DRUŠTVA	36
VZGOJNO – IZOBRAŽEVALNE INSTITUCIJE	37
VIRI IN LITERATURA	39

KREPITEV ZDRAVJA ZA VSE

Ministrstvo za zdravje je uspešno izvedlo javni razpis »Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih«, za katerega je izbralo krajše ime **Krepitev zdravja za vse**. Na javnem razpisu je bilo izbranih 25 zdravstvenih domov iz vse Slovenije, v katerih se izvajajo projektne aktivnosti.

Strokovno podporo in usmerjanje pri izvajanju projektnih aktivnosti v zdravstvenih domovih ter vsebinsko spremljanje projekta Krepitev zdravja za vse izvajata Ministrstvo za zdravje in **Nacionalni inštitut za javno zdravje** (NIJZ) v okviru podpornega projekta **Model skupnostnega pristopa za krepitev zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju v lokalnih skupnostih (z akronimom MoST)**.

S projektoma Krepitev zdravja za vse in MoST je povezan tudi projekt **Informacijska podpora integrirane preventive v zdravstvenih domovih**, katerega osnovni namen je informacijsko podpreti delo centrov za krepitev zdravja.

KAJ NOVEGA PRINAŠA?

Projekt prinaša:

- nadgrajene preventivne preglede otrok in mladostnikov s posebnim poudarkom na obravnavi otrok s čezmerno telesno težo in debelostjo ter zmanjšano zmogljivostjo,
- nadgrajen program integrirane preventive kroničnih bolezni za odraslo populacijo,
- dodatne preventivne aktivnosti patronažne službe za novorojenčke, dojenčke, otročnice in odrasle, ki jih patronažne medicinske sestre izvajajo na domu,
- izvajanje različnih aktivnosti zdravstvenih domov za zagotavljanje večje vključenosti in dostopnosti do preventivnih obravnav za osebe, ki težje dostopajo do zdravstvenih storitev,
- uvajanje modela skupnostnega pristopa za krepitev zdravja, kar pomeni, da se različni posamezniki in skupine v lokalni skupnosti povezujejo za boljše zdravje vseh prebivalcev v skupnosti.

Pomemben del projekta je vzpostavitev in delovanje **centrov za krepitev zdravja**, ki so zaživel v zdravstvenih domovih kot nadgradnja predhodno vzpostavljenih zdravstveno vzgojnih centrov. Centri za krepitev zdravja so samostojne enote v zdravstvenih domovih, kjer so zaposleni dodatno strokovno usposobljeni zdravstveni delavci in sodelavci za izvajanje preventivnih obravnav (diplomirane medicinske sestre, fizioterapevti, psihologi, dietetiki in kineziologi). Strokovnjaki iz centrov za krepitev zdravja:

- v sodelovanju z vrtci in šolami izvajajo zdravstveno in zobozdravstveno vzgojo za otroke in mladostnike ter jih skupaj z njihovimi starši spodbujajo k zdravemu življenjskemu slogu,
- odraslim nudijo podporo in pomoč pri spreminjanju nezdravih življenjskih navad in krepitvi duševnega zdravja ter
- izvajajo različne aktivnosti za krepitev zdravja v lokalnem okolju, pri čemer s še večjo pozornostjo v preventivne obravnave vključujejo tiste osebe, ki težje dostopajo do zdravstvenih storitev.

KOMU JE NAMENJEN?

S projektom nadgrajujemo vseživljenjsko preventivno obravnavo **celotne populacije**, tako otrok in mladostnikov kot odraslih.

KJE POTEKA?

V projektu sodeluje 25 zdravstvenih domov iz vse Slovenije, izbranih na javnem razpisu, in sicer **16 iz vzhodne in 9 iz zahodne kohezijske regije.**

TRAJANJE PROJEKTA

Od marca 2018 do konca decembra 2019.

KDO GA FINANCIRA?

Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz [Evropskega socialnega sklada](#).

KONTAKTI PARTNERJEV V OKOLJU

Tabela 1

Vloga v okviru projekta	Kontaktna oseba	E-naslov	Telefon
ZDRAVSTVENI DOM GORNJA RADGONA			
Vodja projekta Nadgradnja*	Ivan Horvat	ivan.horvat@zd-gr.si	02 56 48 613
Vodja Centra za krepitev zdravja	Slavica Mencingar	slavica.mencingar@zd-gr.si	051 300 450
NIJZ OE MURSKA SOBOTA			
Vodja regijskega projektnege tima OE Murska Sobota	Tatjana Krajnc-Nikolić	tatjana.krajnc-nikolic@nijz.si	02 530 21 44
Član regijskega projektnege tima OE Gornja Radgona	Martin Ranfl	martin.ranfl@nijz.si	02 530 21 39
OBČINA GORNJA RADGONA			
Višja svetovalka za socialo, zdravstvo, mladino in upravne zadeve v Občinski upravi Občine Gornja Radgona	Janja Osojnik	janja.osojnik@gor-radgona.si	02 564 38 38
CSD POMURJE ENOTA GORNJA RADGONA			
Direktorica	Carmen Šeruga	carmen.seruga@gov.si	02 564 93 28
ZAVOD RS ZA ZAPOSLOVANJE			
Urad za delo G. Radgona, vodja UD	Jelka Jež	jelka.jez@ess.gov.si	02 564 23 82
Urad za delo M. Sobota, vodja UD	Rija Srkoč	rija.srkoc@ess.gov.si	02 521 32 56
ZZZS OE GORNJA RADGONA			
Vodja izpostave	Evgen Pap	evgen.pap@zzzs.si	02 564 34 62

* »Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih«

CENTER ZA KREPITEV ZDRAVJA

V Sloveniji so otrokom, mladostnikom in odraslim na voljo številni programi vzgoje za zdravje in zdravstvene vzgoje, ki so usmerjeni v ohranjanje in krepitev zdravja ter pridobivanje zdravih življenjskih navad. Izvajajo jih strokovnjaki iz centrov za krepitev zdravja (CKZ), to so diplomirane medicinske sestre, dietetiki, fizioterapevti, kineziologi in psihologi. CKZ so samostojne enote v zdravstvenih domovih, ki jih vodijo diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji.

CKZ izvajajo naslednje programe in aktivnosti:

- program Priprava na porod in starševstvo,
- program Vzgoja za zdravje za otroke in mladostnike v vrtcih in šolah,
- aktivnosti za krepitev zdravja in preventivno obravnavo otrok, mladostnikov in njihovih staršev,
- promocijo zdravja za mlade v lokalnih skupnostih (npr. PUMO),
- zobozdravstveno vzgojo za otroke in mladostnike,
- Program za krepitev zdravja za odrasle,
- aktivnosti za krepitev zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju v lokalnih skupnostih.

Ti programi se izvajajo v vrtcih, šolah, delovnih organizacijah, lokalnih skupnostih in zdravstvenih domovih.

Obrnite se na CKZ v svojem kraju, če:

- želite spremeniti svoje življenjske navade, povezane z zdravjem, ali potrebujete spodbudo, da naredite prvi korak k spremembi,
- želite, da strokovnjaki iz CKZ izvedejo predavanje ali delavnice vzgoje za zdravje ali zobozdravstvene vzgoje v vašem vrtcu, šoli, delovni organizaciji ali lokalni skupnosti.

Program priprava na porod in starševstvo

Pričakujete otroka? V zdravstvenem domu vas skupaj z bodočim očetom toplo vabijo v prenovljen in posodobljen program Priprava na porod in starševstvo (nekdanj poimenovan Šola za starše).

Sestavljen je iz srečanja v zgodnji nosečnosti in šestih srečanj v nadaljevanju nosečnosti. V njem boste izvedeli veliko o nosečnosti, porodu, dojenju in poporodnem obdobju. Usvojili boste nove spretnosti in se tako dobro pripravili na porod in prihajajočega novorojenčka.

Teme med drugim vključujejo: potek nosečnosti in poroda, telesno in duševno zdravje nosečnice in nato matere in očeta oziroma družine, zdravo in varno prehrano nosečnice in doječe matere, telesno dejavnost v nosečnosti, laktacijo, dojenje in prehod na mešano prehrano dojenčka, razvoj novorojenčka in dojenčka ter njegove potrebe, sodelovanje z dojenčkom, pripomočke in opremo, otrokov vsakdan, porod in poporodno obdobje pri ženski, različne vidike varnosti, zdravstvene storitve v tem obdobju, partnerski odnos in druge.

Naslovi posameznih srečanj predstavljajo osrednjo temo: Zgodnja nosečnost, Nadaljevanje nosečnosti, Porod I, Porod II, Poporodno obdobje in dojenje, Dojenček, Duševno zdravje v nosečnosti in po porodu, Partnerski odnos in komunikacija. Vsako srečanje traja 120 minut, prvemu (Zgodnja nosečnost) pa je pridružena še ura s fizioterapevtko ali fizioterapevtom.

Posebna pozornost je namenjena ranljivim skupinam in zmanjševanju neenakosti. V program so vključene sodobne vsebine, gradivo za bodoče starše in strokovnjake je prosto dostopno.

S posodobljenimi vsebinami in načinom izvajanja programa Priprava na porod in starševstvo je bodočim staršem zagotovljen dostop do kakovostnih in preverjenih informacij ter veščin, kar vodi do boljšega zdravja nosečnic, dojenčkov in celotne novonastale družine.

Zdrave nosečnice ste vabljeni tudi v program strokovno vodene redne tedenske telesne vadbe v nosečnosti.

Program vzgoja za zdravje za otroke in mladostnike v vrtcih in šolah

Vzgoja za zdravje se ustrezno otrokovemu razvoju in odraščanju izvaja na različnih ravneh, v različnih okoljih in za različne ciljne skupine. Izvaja se lahko v zdravstvenih ustanovah ali v vzgojno-izobraževalnih ustanovah, pa tudi v lokalni skupnosti, torej povsod, kjer otroci in mladostniki živijo, se družijo, igrajo, učijo. Namen sodelovanja med šolo in zdravstvenimi delavci je izboljšanje sporazumevanja s ciljem krepitev zdravega življenjskega sloga in zmanjševanja škodljivih vplivov na zdravje šolarjev. Strokovnjaki iz CKZ zato redno sodelujejo z vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami. Izvajajo predavanja, delavnice, pogovore o različnih področjih zdravja in zdravega načina življenja tako za predšolske otroke, šolarje, dijake kot tudi za njihove starše in pedagoške delavce. Vsebine se nanašajo na zdravo prehrano in gibanje, duševno zdravje, dobre medosebne odnose, različne vrste zasvojenosti, odraščanje, zdravo spolnost, skrb za ustno zdravje, zdravo pokončno držo, osebno higieno, preprečevanje poškodb, samopregledovanje dojk/mod in drugo. Pred izvajanjem dejavnosti se s predstavniki vrtcev in šol dogovorijo o obsegu programa, vsebinah in načinih sodelovanja za vsako šolsko leto.

Aktivnosti za krepitev zdravja in preventivno obravnavo otrok, mladostnikov in njihovih staršev ter preventivno obravnavo mladih v lokalnih skupnostih

Nezdrav življenjski slog je pogosto povezan z debelostjo in slabšo telesno zmogljivostjo pri otrocih in mladostnikih. Pojavljati se začnejo tudi drugi dejavniki tveganja za razvoj srčno-žilnih bolezni. Razširjenost debelosti med otroki in mladostniki je resen javnozdravstveni problem tako v svetu kot tudi pri nas, v Sloveniji. Z usmerjanjem v zdrave življenjske navade lahko dosežemo pozitivne dolgoročne učinke na zdravje. Posebej je pomembno, da zdrav življenjski slog zaživijo vsi družinski člani. Tako starši lahko veliko naredijo za zdravje svojih otrok že v njihovi mladostniški in pozneje tudi odrasli dobi. Aktiviranje celotne družine in ukrepanje za zdravo prehrano, zadostno telesno dejavnost, zadosti spanja in netvegano rabo elektronskih naprav je ključno za doseganje sprememb.

»Družinsko obravnavo za zmanjševanje ogroženosti zaradi debelosti in zmanjšane telesne zmogljivosti« izvajamo v CKZ v sodelovanju z zdravniki specialisti pediatri. Potek obravnave vsebuje z dokazi podprte sestavine in temelji na sodelovanju celotne družine z zdravstvenovzgojnim in preventivnim timom šole. Tako otrokom in mladostnikom ter njihovim staršem omogočamo učinkovito obravnavo v njihovem lokalnem okolju.

Promocija zdravja za mlade v lokalni skupnosti

Strokovnjaki iz CKZ sodelujejo tudi z mladostniki, ki zaradi različnih razlogov izstopijo iz šolskega okolja oziroma opustijo šolanje. Ti so lahko vključeni v program Projektnega učenja za mlajše odrasle (PUMO). Izvajalci vzgoje za zdravje v programu PUMO zanje pripravijo različne vsebine in delavnice s področja zdrave spolnosti, dušnega zdravja, zdrave prehrane in gibanja.

Zobozdravstvena vzgoja za otroke in mladostnike

Ustno zdravje je neločljiv del splošnega zdravja in pomembno prispeva k boljši kakovosti življenja. Ohranjanje zdravja zob in ustne votline je najtesneje povezano z ustno higieno, zdravim prehranjevanjem, izogibanjem razvadam in rednim obiskovanjem zobozdravnika. Strokovnjaki iz CKZ izvajajo številne promocijske in preventivne dejavnosti s področja skrbi za ustno zdravje za različne ciljne skupine. Sodelujejo že v programu Priprava na porod in starševstvo ter nadaljujejo svoje delo pri predšolskih otrocih ter šolarjih in dijakih. Kot velja za vzgojo za zdravje, tudi na področju skrbi za ustno zdravje izvajalci tesno sodelujejo z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami. Pred izvajanjem dejavnosti se s predstavniki vrtcev in šol dogovorijo o obsegu programa, vsebinah in načinih sodelovanja za vsako šolsko leto.

Program za krepitev zdravja za odrasle

Si želite spremeniti svoje življenjske navade, povezane z zdravjem? Morda potrebujete le spodbudo, da bi naredili prvi korak k spremembi.

Odraslim od 19. leta starosti dalje je na voljo Program za krepitev zdravja. Gre za skupinske delavnice in individualna svetovanja za krepitev zdravja na področjih zdrave prehrane, telesne dejavnosti za krepitev zdravja, zdravega hujšanja, krepitev duševnega zdravja, življenja s sladkorno boleznijo in opuščanja kajenja. V delavnicah boste pridobili strokovne informacije, veščine in podporo za dolgotrajno spremembo življenjskih navad, ki bodo vodile do boljšega počutja in zdravja.

Temeljne/kratke delavnice

Poglobljene/dolge delavnice in individualna svetovanja

	Svetovalnica za zdrav življenjski slog	Svetovalnica za duševno zdravje	Svetovalnica za tvegana vedenja
Zdravo živim	Zdravo jem	Podpora pri spoprijemanju z depresijo	Skupinsko svetovanje za opuščanje kajenja
Ali sem fit?	Gibam se		Individualno svetovanje za opuščanje kajenja
Tehnike sproščanja	Zdravo hujšanje	Podpora pri spoprijemanju s tesnobo	
Zvišan krvni tlak	S sladkorno boleznijo skozi življenje	Spoprijemanje s stresom	
Zvišane vrednosti maščob v krvi			
Zvišana raven krvnega sladkorja			
Sladkorna bolezen tipa 2			
Test telesne pripravljenosti za odrasle/starejše			

Skupinske delavnice in individualna svetovanja se izvajajo v prostorih zdravstvenih domov, po dogovoru s posameznim CKZ pa lahko tudi na lokacijah v lokalnih skupnostih (npr. v delovni organizaciji, prostorih krajevne skupnosti, gasilskem domu, prostorih društva bolnikov ipd.).

V nekatere delavnice in individualna svetovanja se lahko vključite le po predhodno opravljenem preventivnem pregledu pri izbranem osebnem zdravniku oziroma diplomirani medicinski sestri v ambulantni družinske medicine. O možnostih vključitve v delavnice/individualna svetovanja se pozanimajte pri diplomirani medicinski sestri v CKZ.

Če imate urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje, je udeležba v Programu za krepitev zdravja za vas brezplačna.

Aktivnosti za krepitev zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju v lokalnih skupnostih

Zaposleni v CKZ v lokalnih skupnostih izvajajo različne aktivnosti za krepitev zdravja:

- organizacijo in izvedbo delavnic, predavanj, različnih predstavitev s področja krepitev zdravja (obeležitev dnevov zdravja, izvedba kratkih preventivnih obravnav, meritev, svetovanj ipd.),
- predstavite za spodbujanje ciljnih populacij k vključevanju v preventivne programe in državne presejalne programe za zgodnje odkrivanje raka (Dora, Zora, Svit),
- tako imenovana *Odprta vrata za zdravje* na lokacijah različnih partnerjev v lokalni skupnosti (informiranje in spodbujanje ranljivih oseb k vključitvi v preventivne programe in skrbi za svoje zdravje) in
- motivacijske delavnice za ranljive osebe.

CKZ v svoji strategiji načrtujejo vključevanje populacije ranljivih skupin v preventivne aktivnosti tako znotraj zdravstvenih domov kot v lokalni skupnosti.

PATRONAŽNO VARSTVO

Patronažno varstvo je posebna oblika zdravstvenega varstva, ki se izvaja na pacientovem domu, v zdravstvenem domu, lokalni skupnosti ali na terenu. Način in mesto delovanja opredeljujeta patronažno varstvo kot tisti del primarnega zdravstvenega varstva, ki najhitreje prepozna družbene spremembe ter se nanje lahko tudi hitro in učinkovito odzove. Diplomirana medicinska sestra v patronažnem varstvu, ki je nosilka dejavnosti, obravnava posameznika, njegovo družino in skupnost v okolju, kjer bivajo, se učijo, igrajo in delajo. Aktivno skrbi za zdravstveno stanje prebivalcev na določenem zdravstvenem območju, razvija programe promocije zdravja ter tako spodbuja zavarovance k čim večji skrbi za lastno zdravje in zdravje družin. Poglobljeno individualno in družinsko obravnavo zahtevajo predvsem prednostne skupine prebivalstva zaradi svojih bioloških lastnosti (dojenčki, šolarji, nosečnice, starostniki idr.), spremenjenih življenjskih razmer, socialne (priseljenci, brezdomci idr.) in zdravstvene ogroženosti (invalidi in kronični bolniki idr.) ter druge ranljive skupine.

Diplomirane medicinske sestre v patronažnem varstvu so edini izvajalci v sistemu zdravstvenega varstva, katerih delovno mesto je na pacientovem domu in v lokalnih skupnostih. Obravnavajo posameznika in njegovo družino v vseh življenjskih obdobjih, tudi v obdobju žalovanja po smrti družinskega člana. Ogradje za zagotavljanje kakovostnega preventivnega zdravstvenega varstva za varovance, obravnavane v patronažni dejavnosti, daje Pravilnik za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni.

Diplomirane medicinske sestre v patronažnem varstvu so pri načrtovanju svojega dela samostojne. Pri izvajanju diagnostično-terapevtskega programa, ki se izvaja v okviru zdravstvene nege na domu, sodelujejo z zdravniki specialisti. Njihova prednost je v izjemnem poznavanju prebivalstva na svojem območju, kjer zaznavajo socialno in zdravstveno problematiko ter iščejo rešitve tudi v povezovanju z lokalno skupnostjo in nevladnimi organizacijami. Tako se zagotavljajo pogoji, da posameznik lahko ostane v domačem okolju čim dlje, kljub starosti, bolezni ali onemoglosti. So koordinatorke vseh oblik pomoči na domu ter vez med posameznikom in njegovim osebnim zdravnikom.

Nadgradnja aktivnosti v patronažnem zdravstvenem varstvu predvideva:

- izvajanje obravnav novorojenčkov, dojenčkov in otročnic na domu po posodobljenem programu,
- pripravo analize terenskega območja posamezne diplomirane medicinske sestre iz patronažnega varstva,
- izvajanje posvetovalnic diplomiranih medicinskih sester iz patronažnega varstva v lokalnih skupnostih ter
- vzpostavitev stika diplomirane medicinske sestre iz patronažnega varstva z osebami, ki se ne odzivajo na vabila na preventivne preglede v ambulantah družinske medicine, ugotavljanje vzroka za neodzivnost in ukrepanje glede na ugotovljeni vzrok.

Izvajanje obravnav novorojenčkov, dojenčkov in otročnic na domu po posodobljenem programu

Posodobljen program je namen zagotavljanju enake preventivne obravnave na domu vsem otročnicam in otrokom do enega leta starosti. Diplomirana medicinska sestra iz patronažnega varstva izvede osem preventivnih obiskov na domu otročnice in otroka v prvem letu starosti otroka.

V prvih šestih tednih po porodu otročnico obiše dvakrat. Novorojenčka prvič obiše v 24 urah po prihodu iz porodnišnice, nato pa v njegovem prvem mesecu starosti opravi še tri obiske.

Obisk dojenčka v četrtem do šestem mesecu starosti je namenjen podpori staršem pri prepoznavanju otrokovega zdravega telesnega, čutnega in govornega razvoja, svetovanju glede uvajanja mešane prehrane dojenčka, seznanitvi s potekom rasti zob in higieno, pogovoru glede delovanja družine, ozaveščanju o pomenu branja za otroka in drugim pomembnim tematikam.

Zadnji obisk je predviden v desetem do enajstem mesecu otrokove starosti, ko se spremljata otrokova rast in razvoj, podajajo usmeritve glede varstva otroka po končanem dopustu za nego otroka ter varnosti otroka v domačem in zunanjem okolju, ozavešča o pomenu otrokove socializacije in je mogoče govoriti tudi o drugih pomembnih tematikah. Za preprečevanje poškodb v domačem okolju diplomirana medicinska sestra iz patronažnega varstva izvede pregled glede na seznam za preverjanje varnosti domačega okolja »Poglejte in preverite, ali je vaš dom varen za dojenčka«. Seznam diplomirana medicinska sestra iz patronažnega varstva preda staršem ob prvem obisku, pozneje pa lahko tudi skupaj preverijo, kako varno je urejen njihov dom. Pri ugotavljanju varnosti doma diplomirana medicinska sestra iz patronažnega varstva otročnici nudi dodatna pojasnila oziroma svetovanje.

Program predvideva izvajanje posebnih postopkov in orodij za prepoznavo ter obravnavo posebej ranljivih skupin otročnic in novorojenčkov na domu. Ena od novosti je ugotavljanje ranljivosti otročnice, otroka oziroma družine, kjer diplomirana medicinska sestra iz patronažnega varstva glede na prisotnost meril za ugotavljanje ranljivosti opravi dodatna dva do pet preventivnih obiskov. Izvedejo se v okvirno določenem časovnem obdobju, glede na vrsto ranljivosti oziroma po strokovni presoji posamezne diplomirane medicinske sestre iz patronažnega varstva.

Po porodu se pogosto pojavi poporodna otožnost, po mnenju strokovnjakov verjetno zaradi hormonskih sprememb. Poporodna depresija se razvije pri približno 10–20 odstotkih otročnic. Za pravočasno odkrivanje znakov poporodne depresije diplomirana medicinska sestra iz patronažnega varstva ob obisku otročnice izvede presejalni test z uporabo vprašalnika EPDS (Edinburška lestvica poporodne depresije), ki omogoča lažje prepoznavanje znakov. Vprašalnik se praviloma uporablja pri obisku otročnice v četrtem do šestem tednu po porodu.

Priprava analize terenskega območja posamezne diplomirane medicinske sestre iz patronažnega varstva

Za patronažno varstvo je temeljni način dela terensko delo na geografsko opredeljenem območju z družinsko obravnavo pacientov v vseh življenjskih obdobjih in v njihovem domačem okolju. Delo patronažne službe je usmerjeno v obravnavo območja kot celote, s tem pa tudi obravnavo posameznika, družine in skupnosti v njihovem življenjskem okolju. Diplomirana medicinska sestra iz patronažnega varstva pozna:

- ključne demografske značilnosti prebivalstva,
- njihovo zdravstveno in socialno stanje,
- katere lokalne značilnosti vplivajo na zdravje prebivalstva,
- katere storitve so prebivalcem zagotovljene,
- lokalne in državne prednostne naloge na področju zdravja in druge.

Analiza terenskega območja je sestavljena iz opisa terenskega območja, analize opravljenega dela, predlogov ukrepov in načrta izvajanja programiranega preventivnega patronažnega varstva vsake posamezne izvajalke. Na podlagi analiz terenskih območij in letnih načrtov, ki jih pripravijo posamezne diplomirane medicinske sestre v patronažnem varstvu, vodja patronažne službe zdravstvenega zavoda pripravi skupni dokument (zajema tudi terensko območje zasebnic s koncesijo), ki združuje ključne ugotovitve in predloge ukrepov, ter pripravi načrt sodelovanja in povezovanja s preostalimi deležniki. Dokument se ustrezno vključi v dokumente zdravstvenega zavoda.

Izvajanje posvetovalnic diplomiranih medicinskih sester iz patronažnega varstva v lokalnih skupnostih

Z izvajanjem posvetovalnic za krepitev zdravja v lokalni skupnosti po dogovorjenem urniku diplomirana medicinska sestra iz patronažnega varstva dodatno prispeva k vključevanju ranljivih skupin v preventivno zdravstveno varstvo in h kreptivi zdravja v lokalni skupnosti. Enkrat tedensko je prisotna »nekje« na terenskem območju, kar pa ni vedno v istem kraju. V okviru naselij/mestnih četrti, ki so na njenem terenskem območju, po predhodnem dogovoru izvede posvetovalnice. Posvetovalnice so namenjene ranljivim skupinam ali zdravstveni problematiki, pogosteje prisotni v lokalnem okolju. V okviru posvetovalnic izvajajo individualna svetovanja (izbira osebnega zdravnika, pediatra, ginekologa, zobozdravnika, pomoč žrtvam nasilja ipd.), pomaga pri ureditvi obveznega zdravstvenega zavarovanja, predstavlja delavnice centra za krepitev zdravja

in napotuje vanje, izvaja meritve, krajša predavanja (cepljenje proti gripi, cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu, samopregledovanje dojk, zaščita pred soncem ipd.) ter krajše delavnice (v sodelovanju z izvajalci iz centra za krepitev zdravja). Sodeluje na predstavitev v lokalni skupnosti (samostojno, skupaj z izvajalci centra za krepitev zdravja, s predstavniki OE NIJZ ipd.).

Obravnavanje osebe, ki se ne odziva na povabila na preventivne preglede, v patronažnem varstvu

Diplomirana medicinska sestra v ambulanti družinske medicine na preventivne preglede vabi populacijo pacientov, starih 30 let in več. Če se oseba po treh vabljenjih ne odzove na povabilo na preventivni pregled, diplomirana medicinska sestra iz ambulante družinske medicine o tem obvesti diplomirano medicinsko sestro iz patronažnega varstva. Ta v največ dveh tednih po prejemu obvestila vzpostavi stik s to osebo, ugotovi vzrok za njeno neodzivnost in ukrepa glede na ugotovljeno. Najpogosteje so ukrepi povezani z iskanjem rešitve, kako pacienta motivirati, da se odzove povabilu in preventivni pregled opravi v ambulanti družinskega zdravnika, ali z izvedbo preventivne obravnave na domu.

Ob vstopu v družino diplomirana medicinska sestra iz patronažnega varstva preveri pri vseh družinskih članih, ki ustrezajo merilom za vabljenje na preventivne preglede, ali so preventivni pregled že opravili. Po potrebi pomaga pri urejanju termina za izvedbo preventivnega pregleda ali pa ga izvede sama. Preventivni pregled na domu izvede pri osebah, ki zaradi svoje ranljivosti niso zmožne obiska v ambulanti družinske medicine (osebe z različnimi oblikami oviranosti, osebe z motnjami v duševnem zdravju, geografsko dislocirane osebe, morebitni migranti ipd.). Osebe, pri katerih ugotovi dejavnike tveganja, ogroženost za nastanek ali celo že prisotne znake kroničnih nenalezljivih bolezni in stanj, usmeri v center za krepitev zdravja ali pa jih obravnava sama. O ugotovitvah poroča izbranemu osebnemu zdravniku osebe. Osebo vključi v tisto obravnavo, ki je zanjo glede na ugotovljene okoliščine najustreznejša. V obravnavo vključi tudi svoje in pomembne druge osebe, še posebej če meni, da to lahko pripomore k boljšemu razumevanju vsebin in s tem k večji učinkovitosti preventivne obravnave.

Diplomirana medicinska sestra v patronažnem varstvu izvaja preventivne obravnave v skladu z opredeljenim algoritmom tudi pri osebah, ki zaradi ranljivosti niso zmožne obiska v ambulanti družinske medicine in jih zajame na svojem terenskem območju. Pri pacientih, ki že imajo diagnozo kronične nenalezljive bolezni, izvaja presejanje na posamezne dejavnike tveganja. Del vprašalnika za preventivni pregled na področju kroničnih nenalezljivih bolezni v patronažnem varstvu sta tudi vprašalnika družinski APGAR ter vprašalnik »Družina in problemi v družini«, ki omogočata poglobljeno obravnavo družine. Pri osebah, starejših od 64 let, se v okviru nadgradnje v patronažnem varstvu izvaja tudi ocena dejavnikov tveganja preiskovane osebe za padce in preprečevanje padcev starejših ljudi doma na podlagi seznama »Poglejmo in preverimo, ali je naš dom varen«, ki je namenjen odkrivanju nevarnosti, za katere doslej starejše osebe morda niso vedele.

Z nadgradnjo preventivnega delovanja in izvajanjem dodatnih aktivnosti diplomirane medicinske sestre v patronažnem varstvu dejavno prispevajo k zmanjšanju neenakosti v zdravju, ranljivim osebam omogočajo lažje vključevanje v preventivne obravnave in krepijo zdravje v lokalni skupnosti.

KAKOVOSTNA ZDRAVSTVENA OSKRBA ZA VSE

Ranljivost je stopnja, do katere so populacije, posamezniki ali organizacije nezmožne predvideti dejavnike tveganja, se spoprijeti z njimi ali jim kljubovati oziroma si opomoči po njihovih škodljivih učinkih. Ranljive populacije v zdravstvu so tiste, za katere velja večje tveganje za slabše zdravstveno stanje oziroma večjo nedostopnost do zdravstvenega varstva. Poznamo ranljivost, ki izhaja iz socialnoekonomskega položaja ali starosti, spola, zdravstvenega stanja ali etničnega ozadja, in druge. Običajno gre za preplet več oblik ranljivosti.

Izkušnje ranljivih oseb kažejo na številne ovire pri skrbi za lastno zdravje in na ovire pri dostopu do sistema zdravstvenega varstva, vključno s preventivnimi programi. Pogosto so odrinjene na družbeno obrobje, izključene iz družbenega dogajanja in bolj izpostavljene težavam, povezanim z zdravjem.

Najpogosteje opredeljene ranljive skupine so:

- otroci in mladostniki s težavami v odraščanju,
- ljudje z nizkimi dohodki, katerih preživetje je odvisno od različnih oblik pomoči (prejemniki socialne pomoči, prejemniki humanitarne pomoči),
- brezposelni, prekarni, samozaposleni,
- starejši prebivalci,
- različne skupine invalidov (brez statusa, s težjimi okvarami, brezposelni),
- Romi (brezposelnost, nizka stopnja izobrazbe, slabe stanovanjske razmere),
- brezdomci (zdravstvene in stanovanjske težave),
- osebe s težavami v duševnem zdravju,
- odvisniki od nedovoljenih drog,
- odvisniki od alkohola,
- osebe z izkušnjo (domačega) nasilja,
- migranti, begunci in iskalci azila (nepoznavanje jezika, zaposlitev, stanovanjske razmere).

Ohranjanje in krepitev zdravja razumemo in obravnavamo kot temeljno sestavino vsakodnevnega življenja za vse prebivalce. V skrbi za zdravje ranljivih skupin se zavzemamo za celostno in povezano obravnavo tako v centrih za krepitev zdravja kot v zdravstvenih domovih ter lokalnih skupnostih.

Zdravstveni domovi izvajajo aktivnosti za zagotavljanje enakosti v zdravstveni oskrbi ranljivih skupin, katerih namen je doseganje boljšega zdravja in z zdravjem povezane kakovosti življenja. Predvidene so aktivnosti za:

- starše otrok do enega leta starosti,
- osebe z gibalno in senzorično oviranostjo,
- osebe s težavami v jezikovnem sporazumevanju ter
- z vidika razvoja novih vsebin samoocenjevanje zdravstvenega doma glede zagotavljanja enakosti v zdravstveni oskrbi ranljivih skupin.

Aktivnosti za starše otrok do enega leta starosti

Dojenje je pomemben vir prehrane za novorojenčka v prvih mesecih življenja. Vzpostavljanje in vzdrževanje laktacije lahko za doječo mamo pomeni veliko neznank, morda kdaj tudi zapletov, na katere ne najde odgovorov. Zato so na voljo programi za pomoč in podporo na področju laktacije in dojenja, ki jih izvajajo za to usposobljeni strokovnjaki.

Gibalni vzorci, ki jih bo otrok usvojil do prvega leta starosti, vplivajo na razvoj drže telesa, občutka za gibanje in koordinacijo. Družinska zavest, da je gibanje pomemben del zdravih življenjskih navad, pripomore k zagotavljanju vnosa gibanja v dnevne aktivnosti. Na novo oblikovani programi s tovrstno tematiko, namenjeni staršem in otrokom do enega leta starosti, ki jih izvajajo nevrofizioterapevti, so ključ do uspeha.

Aktivnosti za osebe z gibalno in senzorično oviranostjo

Zdravstveni delavci in osebe z gibalno in/ali senzorično oviranostjo sodelujejo pri presoji ustreznosti objektov in uporabe komunikacijskih ukrepov v zdravstvenih domovih. Na podlagi ugotovitev je skupina pripravila predloge ukrepov za izboljšanje, ki se bodo v nadaljevanju projekta vnesli v sestavo zdravstvenih domov.

Aktivnosti za osebe s težavami v jezikovnem sporazumevanju

Medkulturna mediacija je mednarodno uveljavljen program in praksa, ki se uporablja za zmanjševanje neenakosti in ugotavljanje kakovostne obravnave v zdravstvenih in drugih ustanovah. Namenjena je premostitvi ovir in nesporazumov, ki vznikajo ob jezikovnih, kulturnih, socialnih in drugih razlikah. Za jezikovno pomoč ob vstopu v zdravstveno ustanovo, pri preventivnem pregledu in drugih preventivnih obravnavah lahko zaprosite za tolmača ali medkulturnega mediatorja.

Aktivnosti z vidika razvoja novih vsebin samoocenjevanje zdravstvenega doma glede zagotavljanja enakosti v zdravstveni oskrbi ranljivih skupin

Na podlagi predpisanih usmeritev za samooceno zdravstvenih domov na področju zmanjševanja neenakosti v zdravju se bo postopoma uvajalo različne ukrepe in programe, ki bodo namenjeni različnim ranljivim skupinam.

LOKALNA SKUPNOST, ZA ZDRAVJE VSEH

Za krepitev zdravja posameznika in skupnosti je potrebno sodelovanje celotne lokalne skupnosti. Zato je smiselno spodbujanje kompetenc in pridobivanja spretnosti vseh deležnikov, ki lahko kakor koli pripomorejo k ustvarjanju podpornega okolja za doseganje zastavljenih ciljev, povezanih z zdravjem. Novi načini obravnave podirajo meje med področji ter spodbujajo medpoklicno in medsektorsko usklajevanje aktivnosti za zmanjšanje neenakosti in krepitev zdravja. Lokalna skupina za krepitev zdravja zagotavlja:

- pravočasno in ustrezno zaznavanje zdravstvenih potreb lokalnega prebivalstva in odzivanje nanje,
- sodelovanje med organizacijami v podporo preventivnim programom, ki omogočajo doseganje boljših rezultatov z istimi viri,
- hitro, točno in popolno izmenjavo informacij med partnerji,
- oblikovanje učinkovitih, celovitih rešitev za doseganje ciljev, povezanih z zdravjem posameznika in skupnosti, ter
- nenehno usposabljanje in pridobivanje novih veščin ter izmenjavo izkušenj med strokovnjaki.

Člani lokalne skupine za krepitev zdravja

Lokalno skupino za krepitev zdravja predvidoma sestavljajo predstavniki občine, ustanov zdravstvenega in socialnega resorja (zdravstveni domovi in drugi izvajalci zdravstvene dejavnosti, območne enote Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), centri za socialno delo, območne službe Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje/uradi za delo), vzgojno-izobraževalnih ustanov ter različnih nevladnih organizacij (društva, združenja in drugi).

Prednosti delovanja po modelu skupnostnega pristopa za krepitev zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju

Ključni cilj oblikovanja lokalne skupine za krepitev zdravja je spodbujanje kolektivne zavesti, povezane z zdravjem. S poenotenjem delovanja ustanov v skupnosti omogočamo podporo posamezniku pri skrbi za lastno zdravje, ki želi živeti v zdravem okolju. Tak način obravnave omogoča hitro prepoznavanje potreb lokalnega prebivalstva in hitro odzivanje nanje ter oblikovanje ustreznih preventivnih programov, prilagojenih skupnosti, za reševanje nastalih zdravstvenih stanj. Z upoštevanjem možnosti formalne in neformalne oblike podpore posamezniku ali skupini razvija podporno mrežo in skupine za samopomoč. Tak način delovanja od partnerjev v lokalnem okolju zahteva usklajeno in povezano odpravljanje zaznanih ovir ter razvoj kompetenc, veščin in načinov ukrepanja, ki presegajo klasične institucionalne oblike delovanja. Partnerji skupnostnega pristopa postavijo skupne cilje ter načrtujejo in udeležujejo ukrepe na področju preventive, krepitev zdravja in zmanjševanja neenakosti v zdravju.

Strategija in akcijski načrt za podporo pri krepitvi zdravja posameznikov in skupin

Najpomembnejša naloga članov lokalne skupine za krepitev zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju je oblikovanje strategije in akcijskega načrta za podporo pri krepitvi zdravja posameznikov in skupin. Doseganje cilja integrirane zdravstvenovzgojne politike lokalne skupnosti je mogoče s pravimi in kakovostnimi informacijami, zato so oblikovani katalogi informacij, ki posameznika usmerjajo v iskanje razpoložljivih programov za podporo pri krepitvi in ohranjanju zdravja.

DRŽAVNI PRESEJALNI PROGRAMI ZA ZGODNJE ODKRIVANJE RAKA (SVIT, DORA, ZORA)

Program Svit

Program Svit je državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki. Za to obliko raka je značilno, da se dolgo časa razvija brez očitnih bolezenskih znakov. Največkrat se razvije iz predrakavih sprememb na steni črevesja, ki jih imenujemo polipi. Če le-te odkrijemo pravočasno in jih odstranimo, lahko preprečimo razvoj bolezni. Za uspešno zdravljenje že razvite bolezni pa je pomembno, da je odkrita v začetnih fazah. Program Svit omogoča laboratorijske preiskave blata, s katerimi odkrijemo prikrite krvavitve, ki so pokazatelj bolezenskih sprememb v črevesu, ko še nimamo nobenih težav z zdravjem.

V program so na vsake dve leti vabljeni moški in ženske, stari od 50 do 74 let.

Kontakt:

Klicni center Svit: 01 620 45 21

Spletni naslov: www.program-svit.si

Elektronska pošta: info@program-svit.si

Brezplačno gradivo o Programu Svit se lahko naroči preko spletne trgovine ali naročilnice na www.cindi-slovenija.net, v elektronski obliki je na voljo tudi na www.program-svit.si.

SVIT-ova KONTAKTNA TOČKA

ZD Gornja Radgona

Partizanska cesta 40, 9250 Gornja Radgona

KOLONOSKOPSKI CENTER

Splošna bolnišnica Murska Sobota

Ulica dr. Vrbnjaka 6, 9000 Murska Sobota

Program Dora

Program Dora je državni presejalni program za raka dojke, ki je najpogostejši rak pri ženskah v Sloveniji. Program omogoča izvedbo mamografije, s katero odkrivamo bolezenske spremembe na dojkah, ki še niso tako velike, da bi jih ženska zatipala pri samopregledovanju ali pa bi jih odkril njen zdravnik pri kliničnem pregledu. Tudi pri tej obliki raka je za uspešno zdravljenje zelo pomembno, da se tumor odkrije še v zgodnji fazi, ko je majhen in omejen le na dojko.

V program so vsake dve leti vabljene ženske, stare od 50 do 69 let.

Kontakt:

Klicni center Dora: 080 27 28 (vsak delavnik med 9. in 12. uro)

Spletni naslov: www.dora.onko-i.si

Elektronska pošta: dora@onko-i.si ali vprašajte svojega osebne zdravnika ali ginekologa

Gradivo je v elektronski obliki na voljo na www.dora.onko-i.si

PRESEJALNI CENTER MURSKA SOBOTA

Splošna bolnišnica Murska Sobota
Ulica dr. Vrbnjaka 6, 9000 Murska Sobota

Vključene občine:

Beltinci, Tišina, Črenšovci, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Šalovci, Kobilje, Kuzma, Lendava/Lendva, Ljutomer, Moravske Toplice, Murska Sobota, Odranci, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Turnišče, Cankova, Dobrovnik, Grad, Hodoš/Hodos, Križevci, Razkrižje, Velika Polana, Veržej, Apače

Program Zora

Program Zora je državni program zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb materničnega vratu. Rak materničnega vratu je posledica okužbe s humanim papilomskim virusom (HPV), ki lahko pri nekaterih ženskah povzroči spremembo zdravih celic v rakave. Te celične spremembe potekajo počasi in postopno več let. V tem obdobju se zdrave celice najprej spremenijo v predrakave, ki imajo že nekatere rakave lastnosti, vendar se ne delijo nenadzorovano, ne rastejo invazivno in ne zasevajo. Iz njih se, če jih ne zdravimo, postopno razvije rak. Ginekolog lahko s testom PAP (briso materničnega vratu) predrakave celice odkrije in pravočasno zdravi.

V program so na vsake tri leta vabljeni ženske stare od 20 do 64 let, ki presejalni pregled opravijo pri svojem izbranem ginekologu.

Kontakt:

Klicni center Dora: 01 587 95 75

Spletni naslov: www.zora.onko-i.si

Elektronska pošta: zora@onko-i.si

Gradivo je v elektronski obliki na voljo na www.zora.onko-i.si

DISPANZER ZA ŽENSKE ZD GORNJA RADGONA

Zdravstveni dom Gornja Radgona
Partizanska cesta 40, 9250 Gornja Radgona

02 564 86 55

CENTER ZA SOCIALNO DELO

PRAVICE IZ JAVNIH SREDSTEV

Pravica do denarne socialne pomoči

Upravičenci denarne socialne pomoči (DSP) so državljanke in državljani Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji ter tujke in tujci, ki imajo dovoljenje za stalno bivanje in stalno prebivališče v Sloveniji.

Do denarne socialne pomoči so upravičene osebe, ki si zase in za svoje družinske člane sredstev v višini minimalnega dohodka ne morejo zagotoviti iz razlogov, na katere niso mogle oziroma ne morejo vplivati. Minimalni dohodek za samsko osebo znaša trenutno 392,75 EUR.

Na podlagi ugotavljanja materialnega položaja upravičenca in njegovih družinskih članov (zakonec ali izven zakonski partner, otroci, pastorki in pastorki in druge mladoletne osebe, ki jih upravičenec preživlja) in upoštevjanja dohodka (po zakonu obdavčljivi dohodki, pokojninske rente in odkupne vrednosti, starševski dodatki, otroški dodatki, dediščine in drugi dohodki) se ugotavlja upravičenost do prejemanja denarne socialne pomoči.

Višina denarne socialne pomoči upravičencu, ki nima lastnih dohodkov, se določi v višini minimalnega dohodka. Denarna socialna pomoč se lahko prvič dodeli za obdobje največ treh mesecev in se lahko ponovno dodeli, če so okoliščine, ki so podlaga za dodelitev denarne socialne pomoči nespremenjene. V izrednih primerih (trajna nezaposljivost, trajna nezmožnost za delo, starost nad 63 let za ženske ali starost nad 65 let za moške) in so upravičenci brez premoženja, se lahko dodeli trajna socialna pomoč.

Pravica do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ)

Do obveznega zdravstvenega zavarovanja so upravičeni državljani Republike Slovenije in tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje, če so upravičeni do denarne socialne pomoči ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev denarne socialne pomoči, pri čemer se krivdni razlogi ne upoštevajo, in imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji ter niso zavarovanci iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje.

Do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje so ne glede na izpolnjevanje pogojev za pridobitev denarne socialne pomoči, upravičene tudi osebe, nameščene v rejniško družino ali v zavod na podlagi zakona, ki ureja družinska razmerja, če niso obvezno zdravstveno zavarovane iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje. Te osebe so upravičene do zdravstvenih storitev pod enakimi pogoji kot otroci, zavarovani kot družinski člani.

Pravica do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev

Pravico do dodatnega zdravstvenega zavarovanja imajo zavarovanci na podlagi upravičenja do denarne socialne pomoči, razen v primeru, če upravičenec izpolnjuje pogoje za pridobitev varstvenega dodatka. Osebe so upravičene do dodatnega zdravstvenega zavarovanja največ za obdobje, za katero se jim lahko dodeli denarna socialna pomoč.

Pravica do izredne socialne pomoči

Pravico do izredne socialne pomoči lahko uveljavljajo osebe, ki dokazujejo, da so se zaradi razlogov, na katere niso mogli vplivati, znašli v položaju materialne ogroženosti. Osebe morajo izkazati stroške, ki so vezane na preživljanje in jih z lastnim dohodkom ali dohodkom družine ne morejo pokrivati.

Izredna socialna pomoč se dodeli v enkratnem znesku in ne sme biti višja od višine minimalnega dohodka posameznika oz. družine. Ob uveljavljanju pravice do izredne socialne pomoči je potrebno še navesti namen izredne socialne pomoči in višino sredstev. Upravičenec je dolžan porabiti prejeto izredno socialno pomoč v

roku 30 dni po prejetju pomoči in z namenom, za katero mu je bila pomoč dodeljena. Dokazila o porabi sredstev je upravičene dolžan predložiti pristojnemu centru v roku 45 dni po prejemu pomoči.

Pravica do varstvenega dodatka

Pravico do varstvenega dodatka imajo osebe, ki so trajno nezaposljive, trajno nezmožne za delo ali so starejše od 63 let za ženske oziroma starejše od 65 let za moške in so upravičene do denarne socialne pomoči ali bi lahko bile upravičene in pri katerih je lastni dohodek ali dohodek družine višji od minimalnega dohodka, ni pa višji od njihovega minimalnega dohodka, ki je določen z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih.

DODATNI PROGRAM: SOCIALNOVARSTVENA STORITEV - POMOČ NA DOMU

Pomoč družini na domu kot socialna oskrba na domu je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, zaradi starosti, invalidnosti ali kronične bolezni pa se ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti. Gre za različne oblike organizirane praktične pomoči in opravil, s katerimi se upravičencem vsaj za določen čas nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu. Upravičenci do socialne oskrbe na domu so osebe, ki jim preostale psihofizične sposobnosti omogočajo, da z občasno organizirano pomočjo drugega ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in lahko funkcionirajo v znanem bivalnem okolju. Center za socialno delo Pomurje, Enota Gornja Radgona izvaja storitev pomoči na domu v Občini Gornja Radgona in Občini Sveti Jurij ob Ščavnici.

Do storitve pomoč družini na domu kot socialne oskrbe so upravičeni:

- **osebe, stare nad 65 let**, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje,
- **osebe s statusom invalida** po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja, če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu,
- **druge invalidne osebe**, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij,
- **kronično bolni in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja**, ki nimajo priznanega statusa invalida, pa so po oceni pristojnega centra za socialno delo brez občasne pomoči druge osebe nesposobne za samostojno življenje,
- **hudo bolni otrok ali otrok s težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju**, ki ni vključen v organizirane oblike varstva.

DODATNI PROGRAM: LAIČNA POMOČ DRUŽINI

Program je namenjen družinam in otrokom, ki potrebujejo dodatno podporo. Izvaja se na domovih družin in v prostorih centra.

Cilji programa so usmerjeni v podporo družinam pri izboljšanju medsebojnih odnosov, skrbi za otroke, krepitvi socialne mreže, pomoč pri učenju, krepitvi moči, skrbi za zdrav način življenja.

Program se izvaja ob pomoči zaposlenih v javnih delih in ob pomoči prostovoljcev. Vsebine programa so prilagojene potrebam družine in otrok. Družinam se poleg programa nudi tudi strokovna podpora znotraj socialnovarstvenih storitev.

Pri otrocih vključenih v program se kaže napredek na učnem področju, na področju izboljšanja samopodobe in socialni vključenosti.

V času šolskih počitnic otroke povabimo v aktivnosti v okviru projekta » Počitnice na dlani« in v aktivnosti v drugih programih. Izvajanje programa je odvisno od možnosti zaposlovanja v okviru javnih del in sodelovanja s prostovoljci.

DODATNI PROGRAM: SONČNICA

Cilj delovanja skupine je predvsem medsebojno povezovanje in socialno vključevanje oseb s statusom invalida in drugih odraslih ranljivih oseb, s posebnim poudarkom na posameznikih, ki živijo v svojem domačem okolju. Program nudi aktivno druženje v okviru načrtovanih srečanj, vključevanj v lokalno okolje in nudenje individualne pomoči.

DODATNI PROGRAM: REJNIŠKA DRUŽINA, NADOMESTNA, DRUGAČNA, POSEBNA

Izvajanje programa izvajalcem rejniške dejavnosti nudi dodatne možnosti za podporo pri skrbi za otroke, ki so v rejništvu, možnosti za dodatno izobraževanje, za izmenjavo izkušenj, pridobivanje znanja iz različnih področij za pomoč otrokom. Za otroke v rejništvu program nudi dodatne vsebine, ki prispevajo k aktivnemu preživljanju prostega časa in krepitvi njihove socialne mreže.

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLOVANJE (ZRSZ)

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje je ena ključnih ustanov na trgu dela, je samostojna pravna oseba s statusom javnega zavoda, ki deluje enotno za območje Republike Slovenije na treh ravneh: na sedežu Zavoda z vodstvom in Centralno službo ter v območnih službah z uradi za delo, ki so locirani v vseh upravnih enotah.

Temeljne dejavnosti Zavoda:

- posredovanje zaposlitev in zaposlitveno svetovanje,
- izvajanje karijerne orientacije,
- izvajanje zavarovanja za primer brezposelnosti,
- izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja,
- izdajanje delovnih dovoljenj in zaposlovanje tujcev,
- izdelava analitičnih, razvojnih in drugih strokovnih gradiv s področja dejavnosti ZRSZ
- informiranje o trgu dela, informacije javnega značaja.

Uporabniki storitev ZRSZ so brezposelne osebe, delodajalci, osebe, ki potrebujejo strokovno pomoč pri zaposlovanju in poklicni orientaciji, strokovne institucije in izvajalci programov zaposlovanja, socialni partnerji ter javnost.

Izvajanje zavarovanja za primer brezposelnosti:

Pravice iz obveznega in prostovoljnega zavarovanja za primer brezposelnosti oseba lahko pridobi, če je bila pred nastankom brezposelnosti zavarovana najmanj 9 mesecev v zadnjih 24 mesecih oz. mlajša od 30 let in je bila zavarovana najmanj 6 mesecev v zadnjih 24 mesecih ter izpolnjuje druge zakonske pogoje. Pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti so:

- pravica do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti,
- pravica do plačila prispevkov za obvezna socialna zavarovanja,
- pravica do plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje eno leto pred izpolnitvijo minimalnih pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Osebe, ki so upravičene do prejemanja denarnega nadomestila, imajo urejeno osnovno zdravstveno zavarovanje. V času do prejema odločbe o pravici do denarnega nadomestila, si morajo brezposelne osebe same urediti obvezno zdravstveno zavarovanje pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije(ZZZS). Dopolnilno zdravstveno zavarovanje si morajo osebe, ne glede na to, ali so upravičene do prejemanja denarnega nadomestila ali ne, urediti same pri zavarovalnici.

Osebe, ki niso upravičene do denarnega nadomestila ali jim je ta upravičenost potekla, si morajo obvezno zdravstveno zavarovanje urediti same pri ZZZS. Informiranje brezposelnih oseb o ureditvi zdravstvenega zavarovanja poteka preko e-pošte, portala PoisciDelo.si, Urada za delo, kontaktnega centra ali preko INFO točke za tujce.

Brezposelni tujci, ki imajo začasno prebivališče v Sloveniji in so upravičeni do prejemanja denarnega nadomestila, so tudi obvezno zdravstveno zavarovani - po izdaji odločbe o prejemanju denarnega nadomestila. V času od prijave do izdaje odločbe o prejemanju denarnega nadomestila, pa si morajo obvezno zdravstveno zavarovanje urediti pri izbrani zavarovalnici.

Tujci, ki niso upravičeni do prejemanja denarnega nadomestila in imajo stalno prebivališče v Sloveniji, si lahko obvezno zdravstveno zavarovanje uredijo na ZZSZ.

Izvajanje programov aktivne politike zaposlovanja:

Programi aktivne politike zaposlovanja so namenjeni ponovni aktivaciji brezposelnih oseb in odpravljanju strukturnih neskladij na trgu dela. V njih se vključujejo določene ciljne skupine brezposelnih oseb in iskalci zaposlitve, katerih zaposlitev je ogrožena. ZRZS pri vključevanju oseb iz posameznih ciljnih skupin, ob upoštevanju poklica, izobrazbe, delovnih izkušenj in osebnih kompetenc kandidatov, daje prednost:

- osebam, ki v zadnjih 2 letih še niso bile vključene v noben program,
- osebam z večjimi možnostmi za uspešen zaključek programa,
- osebam z večjimi možnostmi za nadaljevanje zaposlitve po zaključku programa,
- osebam s socialnimi in zdravstvenimi ovirami ter
- osebam, ki so dlje časa prijavljene med brezposelnimi pri Zavodu.

Programi aktivne politike zaposlovanja se izvajajo glede na namen in cilj v okviru 4 glavnih sklopov oz. ukrepov:

1. Usposabljanje in izobraževanje,
2. Spodbude za zaposlovanje,
3. Kreiranje novih delovnih mest in
4. Spodbujanje samozaposlovanja.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) je javni zavod in je nosilec ter izvajalec obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) na podlagi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) (Uradni list RS, št. 72/06 s popravki). Poslanstvo ZZZS je, da z zbranimi sredstvi omogoča zavarovanim osebam enako možnosti dostopa do zdravstvenih storitev in drugih pravic iz OZZ. V imenu in za račun zavarovancev kupuje programe zdravstvenih storitev, zdravila in medicinske pripomočke, ki omogočajo učinkovito in kakovostno zdravstveno oskrbo zavarovanih oseb.

Razvojna vizija ZZZS je ohranjanje dosežene ravni zdravstvene varnosti prebivalstva, ki je primerljiva z državami EU. V sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in izvajalci zdravstvenih storitev izvaja ukrepe za večjo učinkovitost in kakovost, uveljavlja elektronsko poslovanje in nadaljnjo informatizacijo zdravstvenega sistema. Deluje v skladu z najvišjimi etičnimi načeli, krepi solidarnost in odgovornost v javnem sistemu ter s tem tudi zaupanje zavarovanih oseb v ZZZS.

V skladu s poslanstvom in razvojno vizijo ZZZS so med drugim tudi naslednji globalni cilji:

- ohranitev dosežene ravni zdravstvene varnosti zavarovanih oseb;
- zagotoviti nemoten dostop do pravic iz OZZ;
- uveljavljati elektronsko poslovanje kot prevladujoč način poslovanja in
- spodbujati kakovost zdravstvenih programov.

Kot sodelujoči v Lokalni skupini za krepitev zdravja je pomemben prispevek ZZZS-ja med drugim tudi to, da bodo vsi prebivalci imeli urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje. Vključijo se lahko kot zavarovanci ali kot njihovi družinski člani, kar omogoča popolno (100%) vključenost prebivalstva v obvezno zdravstveno zavarovanje. Zavarovanci se v skladu s svojim delovnim ali socialnim položajem vključujejo v zavarovanje v eno izmed kategorij zavarovancev, ki jih predvideva ZZVZZ. Dolžnost prijave po ustrezni zavarovalni podlagi je na strani zavezanca za prijavo.

Za osebe v delovnih razmerjih so zavezanci za prijavo njihovi delodajalci. Osebe, ki so prejemniki socialnih pravic ali denarnih nadomestil, prijavijo v zavarovanje institucije, ki jim te pravice priznajo. Zavezanec za urejanje zavarovanja družinskega člana je nosilec zavarovanja, to je zavarovanec, po katerem je družinski član zavarovan.

Ker je zdravstveno zavarovanje po ZZVZZ obvezno za vse osebe, ki imajo stalno bivališče v Republiki Slovenij, ZZZS mesečno obvešča vse nezavarovane osebe. Če si po določenem času sami ne poskrbijo za ureditev zavarovanja, jih ZZZS prijavi po uradni dolžnosti.

Posebnost regije je med drugim tudi v velikem številu t.i. dnevnih migrantov oz. zaposlenih oseb v sosednji državi Avstriji. Pri urejanju zavarovanj imajo te osebe navadno več težav, kot ostali zavarovanci, saj morajo ob urejanju upoštevati še avstrijske predpise in Uredbe EU. Tem zavarovancem ZZZS olajša postopek ureditve zavarovanja na ta način, da sprejema zahtevke za ureditev zavarovanja in jih posreduje tujim bolniškim blagajnam.

ZZZS vsakodnevno sproti pomaga ljudem pri urejanju zavarovanja kakor tudi pri uveljavljanju pravic iz tega naslova. Kot del Lokalne skupine za krepitev zdravja bo skupaj z ostalimi sodelujočimi omogočeno še boljše, kvalitetnejše in hitrejše reševanje težav na tem področju.

OBČINA GORNJA RADGONA

Občina Gornja Radgona leži v severovzhodni Sloveniji. Pripadajo ji Ščavniška dolina in lepe vinorodne Radgonske gorice. Je obmejna občina, saj vzdolž reke Mure meji na sosednjo Avstrijo. V Sloveniji pa so njene sosednje občine Apače, Radenci, Sv. Jurij ob Ščavnici, Cerkevjak, Benedikt, Sveta Ana in Sveta Trojica v Slovenskih goricah.

Občina obsega pet krajevnih skupnosti s tridesetimi naselji in ima na površini 74,6 kvadratnih kilometrov 8.884 prebivalcev (SURS na dan 1. 1. 2009). Na območju občine je 2.738 hišnih števil in 3.060 gospodinjstev.

Upravna enota Gornja Radgona

Na občini Gornja Radgona je tudi sedež Upravne enote Gornja Radgona za občine Gornja Radgona, Apače, Radenci in Sveti Jurij ob Ščavnici.

UE Gornja Radgona zajema teritorij: 213,5 km²

Število prebivalcev: 19.890

Število občin: 4

Število krajevnih uradov: 1

Število naselij: 100

Občine UE v skladu s statutom samostojno opravljajo lokalne zadeve javnega pomena na številnih področjih, ranljivim skupinam pa pomagajo predvsem tako, da pospešujejo službe socialnega skrbstva, osnovnega varstva otrok in družine, za socialno ogrožene, invalide in ostarele. Zagotavljajo in pospešuje tudi zdravstveno dejavnost, kot soustanoviteljice zdravstvenega zavoda ZD Gornja Radgona in v skladu z zakonom zagotavlja pogoje za njegovo delovanje ter z različnimi ukrepi pospešuje zdravstveno varstvo občanov.

Občine prav tako zmanjšujejo socialno stisko s pospeševanjem razvoja gospodarskih panog oz. gospodarskih subjektov, ustvarjanjem pogojev za gradnjo stanovanj, skrbijo za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj, ustvarjanjem pogojev za izobraževanje odraslih, pospeševanjem vzgojno izobraževalne, raziskovalne, kulturne in društvene dejavnosti, posredno pa tudi z izvajanjem drugih javnih nalog lokalnega pomena.

Občanom pomagajo z enkratnimi denarnimi pomočmi, namenjenimi osnovnim življenjskim potrebščinam, hrani, kurjavi, šolskim potrebščinam in drugim izdatkom za premostitev trenutne materialne ogroženosti, s pomočmi ob rojstvu otroka, z zagotavljanjem neprofitnih stanovanj, s subvencioniranjem najemnin, z zagotavljanjem in financiranjem pomoči na domu, s spodbujanjem in sofinanciranjem javnih del, z zagotavljanjem finančnih sredstev za sofinanciranje bivanja invalidnih in starejših oseb v domovih, za subvencioniranje programov v vrtcih in za financiranje zdravstvenega zavarovanja občanov.

Občine zagotavljajo neposredno pomoč ranljivim skupinam tudi s sofinanciranjem delovanja humanitarnih organizacij in izvajanja preventivnih programov Centra za socialno delo Gornja Radgona, s paketi hrane, ki jih občanom razdeli Rdeči križ Gornja Radgona, z možnostjo obročnega odplačevanja ter z drugimi rednimi in izrednimi ukrepi pomoči.

OBČINA APAČE

Občina Apače je nastala 14.3.2006 z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi občin ter določitvi njihovih območij.

Samostojno poslovanje je bilo uvedeno 1. 7. 2007.

Središče občine je naselje Apače, kjer je tudi sedež občine. Občina Apače obsega 53,2 km². Leži na severovzhodu Slovenije in meji na občino Šentilj, Sveto Ano in Gornjo Radgono ter Republiko Avstrijo. Obsega 21 naselij in sicer: Apače, Črnci, Drobtinci, Grabe, Janhova, Lešane, Lutverci, Mahovci, Nasova, Novi Vrh, Plitvica, Podgorje, Pogled, Segovci, Spodnje Konjišče, Stogovci, Vratja vas, Vratji Vrh, Zgornje Konjišče, Žepovci in Žiberci.

Občina leži med reko Muro na severu in Slovenskimi goricami na jugu in ima velike površine kmetijskih površin prvega območja. Rodovitna prst je tudi glavno naravno bogastvo občine. Del občine spada tako tudi med posebna varstvena območja (Natura 2000) ter ekološko pomembna varstvena območja. Podnebje, vodovje, sestava tal, rastlinstvo in živalstvo je tako izrazito panonsko. Občina Apače je del pomurske statistične regije. Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 126. mesto.

Statistični podatki za leto 2016 kažejo o tej občini tako sliko:

Sredi leta 2016 je imela občina približno 3.560 prebivalcev (približno 1.770 moških in 1.790 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 138. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 67 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

Število živorojenih je bilo nižje od števila umrlih. Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -4,5. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -10,4 (v Sloveniji 0,8).

Povprečna starost občanov je bila 43,0 leta in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,9 leta). Med prebivalci te občine je bilo število najstarejših – tako kot v večini slovenskih občin – večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 123 oseb starih 65 let ali več.

To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino nižja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 125). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju počasneje kot v celotni Sloveniji. Podatki po spolu kažejo, da je bila vrednost indeksa staranja za ženske v vseh slovenskih občinah višja od indeksa staranja za moške. V občini je bilo – tako kot v večini slovenskih občin – med ženskami več takih, ki so bile stare 65 let ali več, kot takih, ki so bile stare manj kot 15 let; pri moških je bila slika enaka.

V občini je deloval 1 vrtec, obiskovalo pa ga je 131 otrok. Od vseh otrok v občini, ki so bili stari od 1–5 let jih je bilo 83 % vključenih v vrtec, kar je več kot v vseh vrtcih v Sloveniji skupaj (78 %). V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2016/2017 izobraževalo približno 250 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 100 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo 20 študentov in 10 diplomantov; v celotni Sloveniji je bilo na 1.000 prebivalcev povprečno 39 študentov in 15 diplomantov.

Med osebami v starosti 15 do 64 let (tj. med delovno sposobnim prebivalstvom) je bilo približno 43 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb (tj. delovno aktivnih), kar je manj od slovenskega povprečja (60 %). Med aktivnim prebivalstvom občine je bilo v povprečju 18,2 % registriranih brezposelnih oseb, to je več od povprečja v državi (11,2 %). Med brezposelnimi je bilo tu – kot v večini slovenskih občin – več žensk kot moških. Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 14 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 11 %.

V 2015 je bilo v občini 396 stanovanj na 1.000 prebivalcev. Približno 67 % stanovanj je imelo najmanj tri sobe (tj. tri ali več). Povprečna uporabna površina stanovanja je bila 87 m².

Vsak drugi prebivalec v občini je imel osebni avtomobil (57 avtomobilov na 100 prebivalcev); ta je bil v povprečju star 10 let. V obravnavanem letu je bilo v občini z javnim odvozom zbranih 244 kg komunalnih odpadkov na prebivalca, to je 103 kg manj kot v celotni Sloveniji.

Za občino je značilno izrazito velika vključenost občanov v društva, ki jih je preko 70. Izjemno aktivna so športna in kulturna društva.

OBČINA SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici leži v SV delu Slovenije, na obrobju Slovenskih goric, kjer se na zahodu vinorodni griči spuščajo v dolino reke Ščavnice, rodovitna polja ob regulirani strugi pa na vzhodu počasi prehajajo v Panonsko nižino. Približno 3000 prebivalcev živi v 27 vaseh, oz. naseljih, ki se razprostirajo na 51,3 km²: Biserjane, Bolehnečici, Blaguš, Brezje, Čakova, Dragotinci, Gabrc, Galušak, Grabonoš, Grabšinci, Jamna, Kočki Vrh, Kokolajnsčak, Kraljevci, Kupetinci, Kutinci, Mali Moravščak, Rožički Vrh, Selišči, Slaptinci, Sovjak, Stanetinci, Stara Gora, Terbegovci, Sv. Jurij ob Ščavnici, Ženik, Žihlava. Glavno naravno bogastvo občine je še vedno rodovitna prst. Po večini kmečko prebivalstvo se v nižinskem in rahlo nagnjenem delu občine ukvarja s poljedelstvom in živinorejo, v hribovitem delu pa tudi z vinogradništvom in sadjarstvom. Na severnih legah se širi gozd, ki se razprostira na 1706 ha.

Večje industrije v občini ni, nekaj občanov se zaposluje samih ali pri samostojnih podjetnikih, ostali pa so zaposleni v okoliških večjih krajih. V zadnjih letih se je začel poudarjati pomen turizma, v naših krajih je narava še neokrnjena, saj je ni onesnaževala industrija, pa tudi kmetijstvo, predvsem v hribovitem delu, ni bilo nikdar tako intenzivno kot drugje. Bogata je tudi kulturna dediščina občine. Arhitekturna dediščina stanovanjskih in gospodarskih objektov še vedno služi svojemu namenu.

Kraj Sveti Jurij ob Ščavnici je lokalno središče občine z vsemi osnovnimi servisi, občino, krajevnim uradom, osnovno šolo, otroškimi vrtci, pošto, zdravstveno postajo, lekarno, bencinskim servisom, trgovinami, itd.. Osrednji trg Videm zaznamujeta gotška cerkev Svetega Jurija iz 13. stoletja in novozgrajen objekt Kulturnega in upravnega središča.

Z izgradnjo Pomurske avtoceste je občina dobila tudi priključek na avtocesto z bencinskimi servisi in počivališčem, v naselju Grabonoš. Občina torej leži na križišču pomembnih prometnih poti: V. evropskega koridorja (Italija – Madžarska) ter regionalne ceste, ki povezuje Avstrijo in Hrvaško. Zato se načrtuje izgradnja poslovno obrtne cone, ki bo zagotavljala pogoje za razvoj podjetništva in zaposlitev dela lokalnega prebivalstva v domači občini. Ugodne prometne povezave pa so tudi velika prednost za razvoj turizma, ki ga v osnovi omogočajo že naravne danosti in bogata zgodovina občine.

OBČINA RADENCI

Občina Radenci so ena od občin v Republiki Sloveniji. Radenci ležijo na severovzhodu Slovenije, natančno med Gornjo Radgono in Mursko Soboto. Radenci imajo približno 5500 prebivalcev ki bivajo v 22 naseljih. Prebivalci se vozijo delat v Maribor, Mursko Soboto, Avstrijo, Gornjo Radgono, delajo pa tudi v Radencih.

Znamenitosti v Radencih so cerkev sv. Cirila in Metoda, kapelica sv. Ane, park, maraton treh src košarkaški klub Radenska Creativ in spominska plošča ob 10-letnici boja za samostojno Slovenijo.

PROGRAMI NEVLADNIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE – OBMOČNO ZDRUŽENJE

Rdeči križ Slovenije - Območno združenje Gornja Radgona je samostojna, nevladna, humanitarna, nepridobitna in prostovoljna organizacija.

Delujemo v skladu z Zakonom o Rdečem križu Slovenije, Zakonom o društvih, ženevskimi konvencijami, Statutom Mednarodnega gibanja Rdečega križa in Rdečega polmeseca, Statutom Rdečega križa Slovenije in Statutom RKS - Območno združenja Gornja Radgona na območju občin: Občina Gornja Radgona, Občina Radenci, Občina Apače, Občina Sv. Jurij ob Ščavnici.

Rdeči križ Slovenije - Območno združenje Gornja Radgona sestavlja 16 Krajevnih organizacij RK, ki združujejo skoraj 2450 članov.

Pomagamo pri preprečevanju in lažšanju trpljenja ljudi, zaščiti življenja in zdravja, krepitvi gibanja za zdravo življenje ter zagotavljanju spoštovanja človekovih pravic, posebno med oboroženimi spopadi in drugimi izrednimi stanji.

Dejavnost in programi: krvodajalstvo, prva pomoč, zaščita in reševanje, socialna dejavnost, mladi in prostovoljci, darovanje organov, vzgojno-zdravstvena dejavnost, poizvedovalna dejavnost

Socialna dejavnost je ena izmed pomembnejših dejavnosti, ki se izvaja z materialno pomočjo ljudem, ki so se znašli v materialni stiski.

Oskrbovanje socialno ogroženih posameznikov, družin in posameznih skupin prebivalstva z različnimi oblikami materialne pomoči, je v skupini prioriteten program Rdečega križa Slovenije - Zveze združenj. Z izvajanjem omenjenega programa nudimo konkretno pomoč posameznikom, družinam in skupinam prebivalstva, ki so se znašli v socialni stiski ali težavi.

Pri izvajanju programa nudenja materialne pomoči, bodisi v obliki oblačil, obutve, posteljnine, pohištva, bele tehnike in seveda v obliki prehranskih izdelkov in različnih higienskih pripomočkov, nam je osnovno vodilo preprečevanje revščine in socialne izključenosti, ter ustvarjanje osnovnih pogojev za dostojnejše preživetje.

Eden od pomembnih ciljev je našega delovanja je tudi, da se obvešča prebivalce o pomenu zdravega načina življenja, še posebej ob tematsko obarvanih dnevih, ki še dodatno opozarjajo na škodljivosti določenega početja.

Posamezne KORK in OZRK ob različnih priložnostih izvajajo brezplačne in s svetovanjem podkrepjene meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola.

V RKS - OZ Gornja Radgona posvečamo veliko pozornost tudi delu z mladimi. Ti lahko delujejo v krožkih na šoli, ali pa so kako drugače vključeni v uresničevanje programov Rdečega križa.

ŽUPNIJSKA KARITAS

Karitas si prizadeva, da bi odgovarjala na dejanske potrebe ljudi v stiski, ohranjala njihovo dostojanstvo, z njimi tesno sodelovala, jih pooblaščno zastopala in jim z vsakovrstno pomočjo omogočila, da se osamosvojijo in v čim večji meri sami prevzamejo odgovornost za svoje življenje.

Karitas v Sloveniji v celoti sprejema Sklepe Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem, smernice Krovnega dokumenta Pridite in poglejte, usmeritve pastoralnih svetov in se pridružuje temeljnim načelom in vrednotam, zapisanim v strateških načrtih Caritas Internationalis in Caritas Europa.

Župnijska karitas Gornja Radgona v celoti sledi viziji in načelom Slovenske karitas.

Konkretno to pomeni, da je Karitas zvesta naslednjim temeljnim vrednotam in načelom:

- Evangelij,
- Človekova enkratnost in dostojanstvo ,
- Družina,
- Zaščita človeškega življenja ,
- Prostovoljstvo
- Zagovorništvo in opolnomočenje ubogih
- Solidarnost in subtilnost
- Nepridobitnost in preglednost poslovanja
- Skupna odgovornost in partnersko sodelovanje v mreži Karitas
- Stalno izobraževanje in skrb za osebno rast
- Ekumenizem, medverski in medkulturni dialog
- Odprtost
- Enakopravnost žensk in moških
- Ohranjanje ekološkega ravnovesja.

SEZNAM KONTAKTOV

ZDRAVSTVENA OSKRBA

Tabela 1: Kontakti – Zdravstvena oskrba

NAZIV IN NASLOV	KONTAKT	OPIS
ZDRAVSTVENI DOMOVI		
ZDRAVSTVENI DOM GORNJA RADGONA Partizanska cesta 40, 9250 Gornja Radgona	(02) 564 86 00 http://www.zd-gr.si	Temeljni izvajalec javne zdravstvene službe na primarni ravni zdravstvene dejavnosti v občini UE Gornja Radgona.
SPLOŠNA NUJNA MEDICINSKA POMOČ		
URGENCA – zdravnik za nujne primere	112	Izvajanje nujne medicinske pomoči.
SPLOŠNA BOLNIŠNICA MURSKA SOBOTA Ulica dr. Vrbnjaka 6, 9000 Murska Sobota	(02) 512 36 91 www.sb-ms.si info@sb-ms.si	Bolnišnična in ambulantno-specialistična zdravstvena oskrba na sekundarni ravni.
CENTRI ZA KREPITEV ZDRAVJA		
CENTER ZA KREPITEV ZDRAVJA ZD GORNJA RADGONA Partizanska cesta 40, 9250 Gornja Radgona	051 300 450 ckz@zd-gr.si	Samostojna enota v okviru ZD Gornja Radgona, ki povezuje strokovnjake in zdravstvenovzgojne programe za vse populacijske skupine ter zagotavlja usklajeno, optimalno in učinkovito zdravstvenovzgojno obravnavo ter izvajanje aktivnosti krepitev zdravja in zmanjševanja neenakosti v širši lokalni skupnosti na nivoju UE.
ZASTOPNIK PACIENTOVIH PRAVIC		
MARTIN RAJ Arhitekta Novaka 2b, 9000 Murska Sobota	(02) 534 15 50 051 345 197 martin.raj@nijz.si	Podajanje osnovnih informacij pacientom, nudenje strokovne pomoči in dajanje konkretnih usmeritev tudi na področjih uveljavljanja pravic s področja zdravstvenega varstva zdravstvenega zavarovanja in izvajanja zdravstvene dejavnosti.

SOCIALNO EKONOMSKA POMOČ

Tabela 2: Kontakti – Socialno ekonomska pomoč

NAZIV IN NASLOV	KONTAKT	OPIS
CENTRI ZA SOCIALNO DELO		
CENTER ZA SOCIALNO DELO GORNJA RADGONA Partizanska cesta 21, 9250 Gornja Radgona	(02) 564 93 10 gpcsd.gornj@gov.si www.csd-gr.si	Opravlja socialno varstveno dejavnost za občane vseh občin UE Gornja Radgona.
ZAVOD RS ZA ZAPOSLOVANJE		
ZAVOD RS ZA ZAPOSLOVANJE URAD ZA DELO GORNJA RADGONA Partizanska cesta 21, 9250 Gornja Radgona	(02) 564 23 80 gpzrszsmurskasobota@ess.gov.si	Zagotavlja strankam pravice s področja posredovanja zaposlitve in dela, zaposlitvenega svetovanja, uveljavljanja pravic iz zavarovanja za primer brezposelnosti, izvaja ukrepov zaposlovanja ter poklicnega svetovanja mladini in odraslim.
OBČINE		
OBČINA GORNJA RADGONA Partizanska cesta 13, 9250 Gornja Radgona	(02) 564 38 38 obcina@gor-radgona.si www.gor-radgona.si Kontaktna oseba: Janja Osojnik (02) 564 38 31 janja.osojnik@gor-radgona.si	
OBČINA APAČE Apače 42b, 9253 Apače	(02) 569 85 50 info@obcina-apace.si www.obcina-apace.si Kontaktna oseba: Janja Pintarič (02) 569 85 52 janja.pintaric@obcina-apace.si	
OBČINA SVETI JURIJ Ulica Bratka Krefta 14, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici	(02) 564 45 20 obcina@sveti-jurij.si www.sveti-jurij.si Kontaktna oseba: Francka Lavrenčič (02) 564 45 24 janca@sveti-jurij.si	
OBČINA RADENCI Radgonska cesta 9, 9252 Radenci	(02) 566 96 10 obcina@radenci.si www.radenci.si	
DOMOVI STAREJŠIH OBČANOV		
DOM STAREJŠIH OBČANOV GORNJA RADGONA D.O.O. Trate 40, 9250 Gornja Radgona	(02) 568 45 00 info@dso-gr.si	Izvajanje zdravstvene in socialno varstvene dejavnosti za osebe od 65 leta starosti dalje. Dom starejših občanov, dnevni center.
DOSOR DOM STAREJŠIH OBČANOV D.O.O. Prisojna cesta 4a, 9252 Radenci	(02) 568 46 00 info@dosor.si	Izvajanje zdravstvene in socialno varstvene dejavnosti za osebe od 65 leta starosti dalje. Dom starejših občanov, dnevni center.

NAZIV IN NASLOV	KONTAKT	OPIS
NEVLADNE ORGANIZACIJE		
RDEČI KRIŽ SLOVENIJE OBMOČNO ZDRUŽENJE GORNJA RADGONA Maistrov trg 2, 9250 Gornja Radgona	(02) 569 85 30 041 797 749 http://gornjaradgona.ozrk.si/	Samostojna, nevladna humanitarna organizacija za pomoč ljudem v stiski.
ŠKOFIJSKA KARITAS Jurkovičeva ulica 2, 9250 Gornja Radgona	(02) 538 11 50 https://www.karitas.si/	Humanitarna organizacija rimokatoliške Cerkve za pomoč ljudem v stiski.
MATERINSKI DOM Videm 29, 9244 Sv. Jurij ob Ščavnici	031 522 685 materinski.dom@ms.si	Ženskam in mamicam v stiski poleg nastanitve ponujajo podporo pri vsakodnevnem življenju.
ZAVOD ZA POMOČ DRUŽINI NA DOMU VITICA GORNJA RADGONA Partizanska cesta 15, 9250 Gornja Radgona	031 606 384 info@vitica.si zora.borko@vitica.si	Medgeneracijski center. Izvajajo storitve in programe za podporo starejšim in drugim ranljivim skupinam prebivalstva v njihovem življenjskem okolju.
ŠTUDENTSKO MLADINSKI KLUB KLINKA Trg svobode 15b, 9250 Gornja Radgona	040 754 685 informacije@klinka.si	Poslanstvo temelji na sodelovanju in povezovanju z drugimi društvi in organizacijami, ki se ukvarjajo z mladimi tako v sami občini, kot tudi v regiji in državi ter s sorodnimi organizacijami v EU.
SOCIALNO – VARSTVENI ZAVODI		
VARSTVENO DELOVNI CENTER MURSKA SOBOTA, ENOTA GORNJA RADGONA Ljutomerska cesta 28, 9250 Gornja Radgona	(02) 564 88 66 vdc.gornjaradgona@siol.net	
BIVALNE ENOTE HRASTOVEC GORNJA RADGONA, APAČE, RADENCI	zavod@hrastovec.org	

DUŠEVNO ZDRAVJE, ODVISNOST

Tabela 3: Kontakti – Duševno zdravje, odvisnost

NAZIV IN NASLOV	KONTAKT	OPIS
KOORDINATORJI OBRAVNAVE V SKUPNOSTI NA PODROČJU ZAKONA O DUŠEVNEM ZDRAVJU		
ERNA FIŠINGER CSD MURSKA SOBOTA Slovenska ulica 44, 9000 Murska Sobota	(02) 535 11 73 041 624 593 erna.fisinger@gov.si	
PETRA GYURICA CSD MURSKA SOBOTA Slovenska ulica 44, 9000 Murska Sobota	(02) 535 11 73 031 727 430 petra.gyurica@gov.si	
ZASTOPNIKI PRAVIC OSEB NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA		
MARIJA ZIDARIČ	051 276 215 mimica.zidaric@gmail.com	
POLONA NUNČIČ	051 276 212 polonca.zastopnik@gmail.com	
EDO PAVAO BELAK	051 276 220 belak.edo9@gmail.com	
URGENTNA PSIHIATRIČNA AMBULANTA V OKVIRU PSIHIATRIČNIH BOLNIŠNIC		
PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA ORMOŽ Ptujška cesta 33, 2270 Ormož	(02) 741 51 00 www.pb-ormoz.si tajnistvo@pb-ormoz.si	Od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.00.
PSIHIATRIČNE BOLNIŠNICE IN ODDELKI ZA ZDRAVLJENJE ODVISNOSTI		
PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA ORMOŽ Ptujška cesta 33, 2270 Ormož	(02) 741 51 00 www.pb-ormoz.si tajnistvo@pb-ormoz.si	Od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.00.
LE SKUPAJ, PSIHIATRIČNA AMBULANTA, PSIHOTERAPIJA, SVETOVANJE IN OSTALE STORITVE, D.O.O. Gubčeva cesta 22, 9252 Radenci	(02) 566 97 42 kociper@gmail.com	Ambulantno zdravljenje odvisnosti od alkohola.
DRUŠTVA, USTANOVE IN KLUBI ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV		
DRUŠTVO ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE NOVA POT RADENCI Gubčeva cesta 22, 9252 Radenci	(02) 566 97 42 npradenci@gmail.com	
TELEFONI ZA POMOČ V STISKI		
PSIHOLOŠKA SVETOVALNICA POSVET	031 704 707, vsak delovni dan od 8. do 15. ure info@posvet.org	Svetovalnica za pomoč osebam v duševni stiski - naročanje po telefonu ali e-pošti.
SOS TELEFON	080 11 55 ali (01) 544 3513 www.drustvo-sos.si , drustvo.sos@drustvo-sos.si	Telefon za ženske, otroke in žrtve nasilja.

NAZIV IN NASLOV	KONTAKT	OPIS
	031 722 333 mobing@drustvo-sos.si	Svetovanje v primerih nasilja na delovnem mestu (vsak torek od 17.00 do 20.00).
ZAUPNI TELEFON SAMARIJAN	116 123 www.telefon-samarijan.si	Svetovanje ljudem v duševni stiski.
TOM – TELEFON OTROK IN MLADOSTNIKOV	116 111 www.e-tom.si , www.zpms.si , tom@zpms.si	Zaupni telefon za otroke in mlade v stiski.
ZAVOD EMMA	080 21 33 www.zavod-emma.si , zavod.emma@siol.net	Nudnje strokovne in brezplačne pomoči otrokom, mladostnikom, mladostnicam in ženskam žrtvam nasilja. Poleg nudenja psihosocialne strokovne pomoči žrtvam nasilja, se aktivnosti izvajajo tudi na preventivnem področju.
KLIC V DUŠEVNI STISKI	01 520 9 900	Na pomoč možno poklicati ne glede na vzrok duševne stiske.
ZAUPNI TELEFON ZA TE	01 234 9 783	Nudnje pomoči ljudem v stiski.
KLICNI CENTER SOCIO	03 492 40 42	Pomoč osebam v osebni, socialni ali drugi stiski.
OSTALA DRUŠTVA IN USTANOVE		
DRUŠTVO SOŽITJE GORNJA RADGONA Partizanska ul. 5, 9250 Gornja Radgona	041 610 709 mira.klenar@telemach.net	
KRIZNI CENTER ZA MLADE CSD MURSKA SOBOTA Lendavska ulica 15/a, 9000 Murska Sobota	(02) 534 85 82 kcm.ms@siol.net	
SPLETNE STRANI		
www.med.over.net		Spletno svetovanje na področju zdravstva, sociale, prava in drugih področij za kakovostno življenje.
www.nebojse.si		Nabor različnih vsebin iz področja duševnih težav.
www.tosemjaz.net		Spletno svetovanje mladim na področju duševnega in telesnega, spolnega zdravja in medosebnih odnosov.
www.nijz.si		Nabor različnih tem s področja javnega zdravja.
www.zdaj.net		Spletno mesto z informacijami o preventivnih pregledih otrok in mladostnikov, zdravi nasveti.

DRUŠTVA

Tabela 4: Kontakti – Društva

NAZIV IN NASLOV	KONTAKT	OPIS
DRUŠTVA		
DRUŠTVO UPOKOJENCEV GORNJA RADGONA Simoničev breg 6, 9250 Gornja Radgona	(02) 561 14 83 dugradgona@siol.net	
DRUŠTVO UPOKOJENCEV RADENCI Prisojna 4a, 9252 Radenci	041 963 294 du.radenci@gmail.com	
DRUŠTVO DIABETIKOV GORNJA RADGONA Partizanska cesta 5, 9250 Gornja Radgona	070 771 701 drustvo.diabetikov.gr@telemach.net	
GASILSKA ZVEZA GORNJA RADGONA Gasilska cesta 2, 9250 Gornja Radgona	051 666 881 peter.cvetkovic@telemach.net	
DRUŠTVO ZA OSTEOPOROZO POMURJA – RADENCI	031 822 728 silva.marinkovic@gmail.com	
KORONARNO DRUŠTVO RADENCI Zdraviliško naselje 12, 9252 Radenci	041 645 365 edvard.metlicar@telemach.net	
ZDRUŽENJE MULTIPLE SKLEROZE SLOVENIJE – PODRUŽNICA GORNJA RADGONA Partizanska cesta 7, 9250 Gornja Radgona	(05) 995 77 40 martina.brencic@telemach.net	
DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE GORNJA RADGONA Maistrov trg 2, 9250 Gornja Radgona	041 662 235 dpm.radgona@gmail.com	

VZGOJNO – IZOBRAŽEVALNE INSTITUCIJE

Tabela 5: Kontakti - Vzgojno – izobraževalne institucije

NAZIV IN NASLOV	KONTAKT	OPIS
VRTCI		
VRTEC MANKA GOLARJA GORNJA RADGONA Kocjjeva ulica 2, 9250 Gornja Radgona	(02) 561 12 74 https://www.vrtec-radgona.si/ vrtec.manka.golarja@gmail.com	Izvajanje predšolske vzgoje (pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroke, izboljšanje kakovosti življenja družin in otrok ter ustvarjanje možnosti za otrokov celostni razvoj).
VRTEC RADENCI Titova cesta 1, 9252 Radenci	(02) 566 95 70 http://www.vrtec-radenci.si/ vrtec.radenski-mehurcki@quest.arnes.si	Izvajanje predšolske vzgoje (pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroke, izboljšanje kakovosti življenja družin in otrok ter ustvarjanje možnosti za otrokov celostni razvoj).
VRTEC PRI OŠ SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI Ul. Branka Krefta 11, 9244 Sv. Jurij ob Ščavnici	(02) 568 91 30 http://vrtecsvjurij.splet.arnes.si/group2.osmsvs@quest.arnes.si	Izvajanje predšolske vzgoje (pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroke, izboljšanje kakovosti življenja družin in otrok ter ustvarjanje možnosti za otrokov celostni razvoj).
OSNOVNE ŠOLE		
OSNOVNA ŠOLA IN VRTEC APAČE Apače 38, 9253 Apače	(02) 564 13 11 https://www.os-apace.si/vrtec.apace@os-apace.si o-apace.ms@quest.arnes.si	Izvajanje osnovnošolskega izobraževanja in predšolske vzgoje.
OSNOVNA ŠOLA GORNJA RADGONA Prežihova 1, 9250 Gornja Radgona	(02) 564 31 50 http://www.gros-radgona.si/os.qor-radgona@quest.arnes.si	Izvajanje osnovnošolskega izobraževanja.
OSNOVNA ŠOLA DR. ANTONA TRSTENJAKA NEGOVA Negova 20, 9245 Spodnji Ivanjci	(02) 560 10 04 http://www.os-negova.si/oli/vizitka/os.negova@quest.arnes.si	Izvajanje osnovnošolskega izobraževanja.
OSNOVNA ŠOLA KAJETANA KOVIČA RADENCI Radgonska cesta 10, 9252 Radenci	(02) 566 96 50 http://www.os-radenci.si/pp@os-radenci.si	Izvajanje osnovnošolskega izobraževanja.
OSNOVNA ŠOLA KAPELA Kapelški Vrh 95, 9252 Radenci	(02) 566 90 60 http://www.os-kapela.si/tainistvo@os-kapela.si	Izvajanje osnovnošolskega izobraževanja.
OSNOVNA ŠOLA SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI Ul. Edvarda Kocbeka 4, 9244 Sv. Jurij ob Ščavnici	(02) 568 91 10 http://www.os-svjurij.si/info@os-svjurij.si	Izvajanje osnovnošolskega izobraževanja.
SREDNJE ŠOLE		
SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM RADENCI Mladinska ulica 5, 9252 Radenci	(02) 566 91 60 http://ssqtr.si/sola@s-sqtr.ms.edus.si	

NAZIV IN NASLOV	KONTAKT	OPIS
-----------------	---------	------

JAVNI ZAVODI

**JAVNI ZAVOD KNJIŽNICA GORNJA
RADGONA – LJUDSKA UNIVERZA
GORNJA RADGONA**
Trg svobode 4, 9250 Gornja Radgona

(02) 564 87 14
info@lu-gradgona.si

VIRI IN LITERATURA

1. Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih – Vsebinska izhodišča za izvedbo projektnih aktivnosti Sonja Dravec, Zalka Drglin, Jerneja Farkaš Lainščak, Martina Horvat, Ivanka Huber, Nuša Konec Juričič, Jožica Maučec Zakotnik, Barbara Mihevc Ponikvar, Rok Poličnik, Rade Pribaković Brinovec, Vesna Pucelj, Klara Rebernik, Saška Roškar, Sonja Tomšič, Polonca Truden Dobrin, Sanja Vrbovšek; Ljubljana, NIJZ, 2017 (str. 1);
2. Javni razpis za izbor operacij »Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih« Ljubljana MZ.2017 (dosegljivo: http://www.mz.gov.si/si/pogoste_vsebine_za_javnost/javne_objave/javni_razpisi_s_podrocja_zdravja/, pridobljeno: 13.10.2017 in 17.11.2017 – sprememba JR)
3. Zdrava skupnost, Priročnik za razvoj skupnostnega pristopa k zdravju, uredila Majda Pahor, Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2018 (str.. 45 - 59)
  - a. <http://www.program-svit.si> / (dostop: 15.6.2018)
  - b. https://dora.onko-i.si/fileadmin/user_upload/nova_zlozenka_oktober_2017/Dora_SLO_web.pdf (dostop: 15.6.2018)
  - c. <https://zora.onko-i.si/> (dostop: 15.6.2018)

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

www.eu-skladi.si

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in
Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada